

VARIA

Novum

Látták a láthatatlant.

II. Kolozsvári Tavasz- napok, 2023. március 22–23.

Ha március, akkor Tavasz- napok vannak a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben. Igaz, még csak második születésnapját ünnepelte a 135 éve született filozófus- teológus nevét viselő rendszeres teológiai konferencia,

mégis úgy tűnhetett, mintha egy jól bejártatott gyorsvonatra ülve, már- már az idő- utazás határát súrolva barangoltunk volna ismert és főként ismeretlen tájakon. Bár a végállomás ugyanoda kanyarított vissza, ahonnan elindultunk a díszterem bejárata előtti „jegyváltáskor”, úgy hiszem, mégsem ugyanúgy érkezünk: hanem ismeretben, élményekben, találkozásokban gyarapodva és ezek által formálódva. Ugyanis a körút során körülbelül harminc szemlélő osztotta meg utazótársaival, hogy miként látja, értelmezi sajátos ülőhelyéről és ablakán át a környező világnak egy- egy szeletét: magasságait és mélységeit, istenadta vonásait és emberi konstrukcióit, múltját és jelenét.

Az utazás pillanataiban és azóta is szüntelen változó világban száguldva éppen ez utóbbi állított a legnagyobb kihívások elé. Ugyanis a vonatnak nincs hátrafelé ablaka, ezért a múlt csak nyomaiból, emlékeiből rekonstruálható, előre pedig a mozdony takarja a kilátást. Ezért a jövő csak az emberi projekciók és isteni ígéretek mentén körvonalazható. A rendszeres teológus feladata valahogy éppen az, hogy az állandó változásban, úton létben a múlt időtálló bölcsességéből merítve, az eljövendő Isten országára nézve lássa meg azt, ami és aki mások szemei előtt rejtve van, és fogalmazza meg azt, ami most életbevágó, s ami – Vörösmartyt parafrázálva – elébb viheti Isten népét s a világot.

A március 22–23-án megrendezett II. Tavasz- napok ünnepi megnyitóján dr. Kovács Sándor, a házigazda Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet rektora köszöntötte a résztvevőket, és kérte Isten áldását a konferenciára, amelyet ragyogó elmék és különböző vélemények találkozójaként jellemzett. A többnyelvű – magyar, angol és német – megnyitó előre jelezte: a konferencia nem zárul a Kárpát- medence határai közé, hanem nemzetközi kitekintésű.

A teológushallgatók által vezetett áhítat után a társszervező intézmények vezetői, képviselői köszöntötték a jelenlévőket: dr. Lukács Olga, a Babeş–Bolyai

Tudományegyetem Református Tanárképző és Zeneművészeti Karának dékánja, dr. Fazakas Sándor, a Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiumának tagja és e kollégium rendszeres teológiai szekciójának elnöke, illetve dr. Visky S. Béla, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet rendszeres teológia tanszékének vezetője.

A konferencia szakmai része egy mérföldkőnek számító könyvbemutatóval vette kezdetét. Amint Ries Nieuwkoop holland nyugalmazott lelképásztor, a hollandiai Juhász István Alapítvány képviselője elmondta, büszkeséggel tölti el, hogy a Cornelis van der Kooi és Gijsbert van den Brink holland szerzőpáros magyarra fordított *Keresztyén dogmatikája* a 15 éve fennálló Exit Kiadó 45. kiadott könyve.

Dr. Juhász Tamás, a házigazda intézmény emeritus professzora őszintén és kritikus szakmaisággal mutatta be tartalmilag a Biblia vastagságú kézikönyvet, amelyet elismerően egyszerre jó református és ökumenikus rendszeres teológiaként értékelt. Külön kiemelte a szerzők pedagógiai és pásztori érzékét, amelyek felismerhetők a teológiai témák új kérdésfelvetéseiben és megközelítésében. A bemutatott könyvre és a konferencia egészére egyaránt jellemző volt a gyakran ismételt „Anknüpfungspunkte” kifejezés, amely a rendszeres teológiának azt az örök feladatát jelöli, hogy kapcsolópontokat keressen és nyújtson az evangélium és az emberi egzisztencia minden dimenziója között.

A könyv bemutatása után az alkotók állhattak a pulpitus mögé. Gijsbert van den Brink a kész válaszok helyett a megfelelő orientáció, irányultság fontosságát hangsúlyozta. Cornelis van der Kooi a bibliai narratívának a ma emberéhez való közelítését emelte ki, miközben emlékeztetett a teológia korlátaira is, és különbséget tett azon dolgok között, amelyeket ki kell mondanunk, amelyeket olykor ki lehet mondani, amelyeket soha nem tudunk teljességgel kimondani, és amelyeket egyáltalán nem lehet kimondani.

A plenáris előadások és az intézet konviktusán elfogyasztott ebéd után a konferencia két párhuzamos szekcióban zajlott tovább. Az első napon kétszer hat, a másodikon pedig kétszer nyolc előadásra került sor. Az előadóknak 25 perc áll rendelkezésükre, hogy bemutassák legújabb kutatásaikat, és a résztvevők kérdéseire, megjegyzéseire válaszoljanak. A gondos szervezésnek és az előadók fegyelmeztségének köszönhetően a szűk időkeretek között is gördülékenyen zajlott a konferencia.

A némelykor akadozó technika is megerősítette, hogy itt, bizony, a láthatatlant kell láttatni és meglátni. A megnyitón elhangzott kérdésre, hogy tudniillik nem cinikus dolog-e konferenciát tartani a világszerte fokozódó drámai elbizonytalanodás és zűrzavar idején, illetve hogy van-e létjogosultsága és aktualitása az efféle szellemi munkának, határozottan válaszolhattunk nemcsak egy-egy előadás érdekfeszítő gondolatai nyomán, hanem a konferencia összképe alapján is. A világnak

a legnagyobb zűrzavarban van a leginkább szüksége arra, hogy – amint azt Visky S. Béla fogalmazta meg a programfüzet előszavában – az egyház, hivatását betöltve „felmutassa: az ember – Teremtője képmására megújulva – teremtésre hivatott, nem pusztításra. Szolidaritásra rendeltetett, arra, hogy az élet valódi gondnoka és oltalmazó pásztora legyen a földön.”

Ezért a teológiának az élet minden területére nézve lehet, és kell legyen mondanivalója. Ez az életbevágó mondanivalónak pedig az örök evangéliumi igazság újramondásán kell alapulnia, tanulva azoktól, akik előttünk járva korukat meghaladó éleslátással és hűséggel tanúskodtak arról, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Az előadások keretében így méltó figyelmet kapott a névadó Tavasz Sándor munkásságának aktualitása, de Schleiermacher és Bonhoeffer öröksége is újabb megvilágításba került. Az ökumenikus kitekintés során a római katolikus Henri de Lubac életútja és teológiája is érdekes színfoltja volt a konferenciának. Az ökumené határait is túllépve a vallásközi párbeszéd is helyet kapott az üdvösség különböző megközelítéseinek kérdésében.

Az előadások túlnyomó része korunk helyi és globális kérdéseire, kihívásaira reflektált: azokat a régi-új paradigmákat keresték, amelyek által környezetünk, a világ és benne az egyház értelmezhetővé és bizonyos mértékben alakíthatóvá válik. Ilyen kérdések vetődtek fel az egyháznak és teológiának a (posztkeresztény?) társadalomban és politikában való szerepvállalása és annak módja vagy hiánya kapcsán: a teológia moralizálódásának problémája, a koinónia politikuma, a szuverenitás politikai teológiája, az aktív erőszakmentes ellenállás, földművelés

és teológia, vagy éppen a „Russzkij Mir” mint az Ukrajna elleni háború ideológiai alapja, hogy csak néhány címszót említsünk.

Az előadásokat az interdiszciplináris megközelítési mód jellemezte, amely által párbeszédet biztosított a teológia és tudományterületek között. Az előadók a párbeszédben is szilárdan álltak a hitvallási és reformátori alapokon, és gyümölcsöző, továbbgondolásra érdemes meglátások születtek, akár a hálózat kutatás ek-léziológiai implikációi, a tükroneuronok antropológiai relevanciája tekintetében, vagy éppen az adatvédelmet és megbocsátást illetőleg a digitális világban.

Rendszeres teológiai mérlegelés alá került az egyház és szolgálat kérdésköre is, amelyben a résztvevők hallhattak többek között az újabb népegyházi interpretációról, a menedzsmentvezetésről, a hittapasztalat egyházi következményeiről, a spiritualitás–hívás–szolgálat összefüggéseiről.

Amikor az élet különféle területe került a konferencián előadó és jelen lévő „ragyogó elmék és különböző vélemények” megvilágításába, a cél mindvégig ugyanaz volt: felismerni és felmutatni azokat a kapcsolópontokat, amelyek által a Láthatatlan is láthatóvá, megpillanthatóvá válik a látható világban. Az előadások végén felmerülő kérdések és építő megjegyzések, a kávészüneteken és közös étkezések alkalmával folytatott beszélgetések arról tanúskodtak, hogy létrejöttek ezek a kapcsolópontok: nemcsak az evangélium és az egzisztencia, hanem az előadók és a részt vevő Krisztusban testvérek között is.

Az első nap könyvbemutatóval kezdődött, de ennek végén is sor került két ugyancsak jelentős könyv bemutatására: az I. Tavasz- napok előadásait tartalmazó, *Leborulva, nyitott szemmel* című kötet és Gaál Botond *A keresztyén tanítás rendszere* című dogmatikája. Ezt követően Marosán Csaba színművész Dsida-előadorestje gazdagította az első napot.

A második napot ismét Isten előtt megállva kezdhették el a kitaró résztvevők, s a szekcióelőadások után, nem sokkal a déli harangszót követően közös kiértékelővel, imával és zongorajátékkal zárult a konferencia. Az értékelés során elhangzottak a köszönetnyilvánítások azok iránt, akiknek munkája nélkül nem jöhetett volna létre ez az esemény. A kialakult bizalmi légkörben elhangzott néhány őszintén kimondott, építő kritika is, főleg technikai kérdésekkel kapcsolatban. A végkicsengés az öröm, a hála és a remény hangja volt. Végezetül hallhattuk a várva várt bejelentést is, a hozzá tartozó “save the date” kéréssel együtt: a jakabi feltétel alatt jövőre 2024. március 20–21-én rendezzük meg a III. Kolozsvári Tavasz- napokat.

Megérkezés. Két nap. Három könyvbemutató. Száznegyven résztvevő. Kettő plusz huszonnyolc előadás. Számtalan kézfogás, távoli bólintás, rövid szóváltás, mély beszélgetések, asztalközösség, gondolatébresztés, kérdés, felelet, és még több kérdés. Együtt utazás, szemlélődés. Végül kiszállás, szétszóródás. Congregatio és

dispersio. Krisztus egyházának élete a világban. Résztvevőként úgy érzem, ennek egy dobbanását, ütemét élhettük át ezen a konferencián. Ezt a számok nem mondhatják el. Ez a beszámoló is kevés hozzá, de mégis megpróbálta. Reméljük, jövőre ismét találkozunk!

Debreczeni István

Quo Vadis gála Harmincéves

a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet diáklapja

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet (KPTI) diáksága 2023. április 25-én ünnepelte meg az 1993-ban indított Quo Vadis című lapjának 30. évfordulóját.

Az intézet dísztermében dr. Kovács Sándor, a KPTI rektora, főtiszteltető Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke és Telegdi István, a KPTI ifjúsági elnöke köszöntötte a meghívottakat és az intézet diákjait, majd Birizdó Szabolcs Mihály ifjúsági al-elnök mutatta be a harminc éve megjelenő diáklapot. Ezt követően a Quo Vadis eddig megjelent számainak kiállítását lehetett megtekinteni az intézet második emeleti tantermében. A harminc év összesen 48 lapszáma immár digitálisan is elérhető.

Jónás Norbert Ferenc ifjúsági elnökhelyettes szervezésének köszönhetően a rendezvény Laczkó Vass Róbert színművész Petőfi Live című verses-zenés összeállításával folytatódott az intézet díszteremben. A hallgatóságot is bevonó szavalfűzérhez Székely Norbert zongoraművész nyújtott kütűnő zenei aláfestést. A Quo Vadis gála szeretetvendégséggel záródott.

